

Eduskunnan hallintovaliokunta

HE 41/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta; Puolustusministeriön lisälausunto

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt 13.4.2021 asiantuntijakuulemiseen liittyen kirjallista asiantuntijalausuntoa alla mainituista seikoista:

- Lakiehdotuksen soveltamisalaan kuuluvien kokonaismäärä.

V: Sotilaallisissa kriisinhallintatehtävissä palvelee tällä hetkellä 360 henkilöä 10:ssä eri kriisinhallintaoperaatioissa. Toimialueina on Kosovo, Afganistan, Irak, Kuwait, Libanon, Lähi-Itä, Mali, Somalia ja Välimeri. Kriisinhallintasotilaat toimivat korkean riskitason kriisipesäkkeissä, joissa COVID-torjuntatimet ovat vähintäänkin kyseenalaiset.

- Rokotukset tähän mennessä, miten toteutettu.

V: Kriisinhallintahenkilöstön lääkintähenkilöstö on saanut 1. rokoteannoksen. Muuten suomalaiset ovat rokottamatta kaikissa operaatioissa, koska lupaa rokotusten ottamiseen ei ole voitu antaa puutteellisen vakuutusturvan vuoksi.

- Miten rokotukset on tarkoitus jatkossa toteuttaa.

V: Mikäli ulkoisten toimijoiden rokotteiden lääkevahinkoturva pystytään takaamaan, suomalaiset kriisinhallintasotilaat voivat saada operaation toimeenpanijan tai operaation johtovaltion tarjoamia covid-19-rokotteita toimialueella. Rokottaminen tapahtuu johdetusti ja niissä käytetään vain EMA:n hyväksymiä ja Euroopan komission myyntiluvan saaneita rokotteita niin nopeasti kuin niitä on operaatioissa tarjolla. Tämän lisäksi puolustushallinto on esittänyt sosiaali- ja terveysministeriölle, että kansallisesti hyväksytyjä ja Suomeen tulevia rokotteita voitaisiin luovuttaa kriisinhallintahenkilöstön rokottamistarpeisiin, jotta kriisinhallintasotilaat voitaisiin rokottaa kotimaassa jo ennen toimialueelle lähettämistä.

- Miten voidaan varmistaa, ettei anneta kuin EMAn hyväksymiä rokotteita.

V: Puolustusvoimien lääkintähuollon selvityksen mukaan muille, kuin EMA:n hyväksymille ja Euroopan komission myyntiluvan saaneille rokotteille ei ole tarvetta. Kriisinhallintaoperaatioissa rokottaminen tapahtuu lääkintähuollon käskyjen ja ohjeiden mukaan ja toteutetaan johdetusti. Rokotteet annetaan aina ammattitaitoisen lääkintähuoltohenkilöhenkilöstön toimesta.

Eduskunnan hallintovaliokunta

- Miten evakuoinnit on tehty/tehdään sekä työ- ja terveysturvallisuudesta on kyetty/kyetään huolehtimaan.

V: Koko COVID-19 pandemian aikana **33** suomalaista kriisinhallintajoukkojen sotilasta on saanut COVID-tartunnan, joista 12 henkilöä on evakuoitu Suomeen jatkohoitoon. Myös pandemialle altistuneita sotilaita on siirretty Suomeen karanteeniin. 12.4.2021 toteutettiin lääkintäevakuointilento ilmapvoimien kuljetuskoneella, jossa 23 suomalaista rauhanturvaajaa evakuoitiin Libanonista kotimaahan kriisinhallintajoukossa ilmenneiden koronatartuntojen vuoksi. Heistä 9:llä oli todettu koronavirustartunta. Lääkintäevakuointilento suoritettiin siten, että tartunnan saaneet olivat osastoituna erilleen muista, altistuneista henkilöistä. Evakuoidut rauhanturvaajat on nyt asetettu hoitoon ja karanteeniin Puolustusvoimien tiloihin. Vuoden 2020 huhtikuussa Kosovosta evakuoitiin 3 sotilasta, joista yhden kuljetus tapahtui ambulanssilennolla.

Kriisinhallintasotilaiden terveys- ja palvelusturvallisuuden huolehtiminen on suomalaisen kriisinhallintajoukon komentajan vastuulla. Joukkojen toimintaa sopeutetaan niin, että tartuntojen vaara pystytään minimoimaan mutta valtaosassa kriisinhallintaoperaatioiden toimialueista COVID-tautitilanne on vaikea tai erittäin vaikea. Useimmilla alueilla paikallisen terveydenhuollon taso tai ylikuormitus ei mahdollista tartunnan saaneen kriisinhallintahenkilöstön riittävää hoitoa. Kyky hoitaa COVID-tartunnan saaneita potilaita on operaatioittain tarkasteltuna vaihteleva ja vain osin pystytään tukeutumaan mahdollisen muun maan järjestämään sairaanhoitoon kohdemaissa. Yksittäisen oireettoman/lieväoireisen potilaan hoito on yleensä mahdollista operaatioalueilla, mutta operaatiot pääsääntöisesti velvoittavat keskivaikean COVID-19 -potilaan välittömän kansallisen evakuoinnin.